

CONTABILITATEA PROVIZIOANELOR

POSTICĂ ELENA, studentă, CON-181

Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: postica.elena10@gmail.com

Abstract. *Analyzing the given topic, I understood that there is definitely a need for improving the accounting of provisions in line with IFRS and SNC „Own Capital and the debts”, because every day there are a continuous development of accounting as well as of humanity too. These statements are applied to all sectors of the economy, including big entities and the small ones. The given article aims to present the accounting rules related to provisions and how they are presented, their particularities and why are they so important for an enterprise. Also after reading it, you will be able to understand how to register provisions through the given examples.*

Keywords: *accounting, provisions, employees, salary, methods, assessment.*

JEL CLASSIFICATION: M41

Importanța. Activitatea entităților diferă de la un domeniu la altul, iar entitățile se confruntă cu diferite situații datorită interacțiunii unor factori interni și externi care induc nesiguranță. Astfel, orice entitate este supusă unor riscuri multiple (financiare, strategice, operaționale, legislative, etc.) care pot genera cheltuieli (pierderi) neprevăzute, gestionând riscul prin identificarea și evaluarea acestuia, precum și prin stabilirea mijloacelor de control intern. Deci, pentru a acoperi toate cheltuielile suportate de riscurile survenite, entitatea poate constitui provizioane. Astăzi, modul de contabilizare a provizioanelor este reglementat: pe plan național - de Standardul Național de Contabilitate (SNC) „Capital propriu și datorii”, iar pe plan internațional – prin Standardul Internațional de Contabilitate (IAS) 37 ”Provizioane, datorii contingente și active contingente”. **Obiectivul** propus în articolul acesta este de a cerceta literatura de specialitate, normele naționale și internaționale privind contabilitatea și prezentarea informațiilor aferente provizioanelor în situațiile financiare. Pentru a realiza obiectivul menționat, am examinat unele probleme care le-am întâmpinat la calcularea și contabilizarea provizioanelor, și anume: cum ar trebui să stabilem structura provizioanelor; în ce constă recunoașterea provizioanelor conform reglementărilor contabile naționale și internaționale și deja contabilizarea propriu zisă a operațiunilor de constituire și utilizare a provizioanelor. Necesitatea studiului realizat este determinată de principiul contabil prudența, care prevede neadmiterea subevaluării cheltuielilor [4, art. 6].

Metode aplicate. Pentru realizarea scopului cercetării au fost utilizate următoarele metode și instrumente de cercetare: metoda documentară, bazată pe accesarea și studierea surselor bibliografice; metoda analitică prin care s-a ajuns la esența proceselor cercetate; metoda de sinteză, inducerea și deducerea, analiza logică, analiza critică a materialelor, examinarea și testarea unor ipoteze în vederea argumentării concluziilor cu privire la contabilitatea provizioanelor în cadrul entității, etc. Sub aspect metodologic și informațional, drept sursă de inspirație pentru acest articol au servit și studiile fundamentale ale experților autohtoni cât și străini: Mateș D și Colteț D [1], Frecăuțean A, Malai A, Balan I [2] și bineînțeles actele normative ale Republicii Moldova, SNC, „Capital Propriu și Datorii”, materiale ale organismelor internaționale și anume Standardele de Raportare Financiară (IAS) 37.

Rezultate obținute. Provizioanele, conform prevederilor SNC „Capital propriu și datorii” [8] și conform IAS 37 ”Provizioane, datorii contingente și active contingente” [3], sunt datoriile cu exigibilitate sau valoare incertă. Deci, singura diferență dintre datoriile normale și provizion constă în faptul că valoarea datoriei trebuie estimată și achitată, provizionul, însă, nu. Provizioanele se constituie, în baza principiului prudenței, de obicei, la sfârșitul exercițiului financiar pentru elementele patrimoniale a căror realizare sau plată este incertă sau pentru cheltuieli care devin exigibile în perioadele viitoare [1].

Potrivit SNC **”Capital propriu și datorii”** se prevede clasificarea provizioanelor în următoarele categorii [8]:

provizioane pentru beneficiile angajaților care se constituie pentru datoriile entității față de personal privind concediile de odihnă, pensiile, recompensele pentru rezultatele activității anuale și alte plăți rezultate din contractele colective și individuale de muncă;

provizioanele pentru garanții acordate cumpărătorilor/clientilor, care se constituie pentru acoperirea cheltuielilor de reparații și de servicii în cursul perioadei de garanție a activelor vândute, pentru returnările și reducerile de preț la bunurile vândute și pentru alte garanții care rezultă din contractele încheiate cu cumpărătorii.

provizioane pentru impozite care se constituie pentru diferențele de impozite rezultate din operațiunile de control nefinalizate; impozite pentru care entitatea are deschise procese în instanțele judecătorești, precum și în alte situații care pot genera datorii aferente impozitelor și taxelor;

alte provizioane care se constituie pentru acoperirea cheltuielilor legate de litigii, de protecția mediului, de ieșirea immobilizărilor corporale, de restructurarea entității și în alte scopuri stabilite de legislație și/sau de conducerea entității

Figura 1. Categorii de provizioane în funcție de conținut

Sursa: elaborat de autor în bază SNC Capital propriu și Datorii [8]

Pentru contabilizarea, formarea, utilizarea și anularea provizioanelor, utilizăm următoarele conturi contabile din Planul General de Conturi: **426 „Provizioane pe termen lung”** – pentru evidența provizioanelor cu termenul de utilizare ce depășește 12 luni; **538 „Provizioane curente”** – pentru evidența provizioanelor cu termenul de utilizare ce nu depășește 12 luni.

Tabelul 1. Subconurile contului 538 și 426

538.1 /426.1	Provizioane pentru beneficiile angajaților
538.2 /426.2	Provizioane pentru garanții acordate cumpărătorilor/clientilor
538.3/ 426.3	Provizioane pentru impozite
538.4/ 426.4	Alte provizioane

Sursă: Elaborat de autor în baza Planului general de Conturi contabile [6]

În creditul acestor conturi se reflectă formarea provizionului, iar în debitul lui – utilizarea sau micșorarea acestuia. Soldul conturilor sunt creditoare și reprezintă mărimea provizioanelor la finele perioadei de gestiune. Evidența analitică se ține pe pe fiecare provizion aparte și alte direcții stabilite de politicile contabile.[2]

Trebuie de menționat că provizioanele se recunosc datorită respectării simultane a următoarelor condiții [8, 3]:

Tabelul 2. Cerințele de recunoaștere a provizioanelor

SNC Capital propriu și datorii	IAS 37 ”Provizioane, datorii contingente și active contingente”
1.Există o obligație generată de un eveniment anterior;	1.O entitate are o obligație actuală (legală sau implicită) generată de un eveniment trecut;
2.Este probabil ca o ieșire de resurse purtătoare de beneficii economice să fie necesară pentru onorarea obligației respective;	2.Este probabil ca pentru decontarea obligației să fie necesară o ieșire de resurse încorporând beneficii economice;
3.Poate fi realizată o estimare credibilă curentă a valorii obligației.	3.Poate fi realizată o estimare fiabilă a valorii obligației
Dacă nu sunt îndeplinite aceste condiții, provizioanele nu urmează a fi recunoscute.	

Sursă: Elaborat de autor în baza srselor 8 și 3

Astfel ținem să menționăm, că ambele reglementări atât cea națională cât și ce internațională conțin aceleași prevederi cu referire la cerințele de recunoaștere a provizioanelor.

Deasemenea, provizioanele pentru riscuri și cheltuieli trebuie să fie strict corelate cu riscurile și cheltuielile estimate, iar valoarea recunoscută ca provizion să constituie cea mai bună estimare la data bilanțului pentru costurile necesare stingerii obligației. Acestea trebuie utilizat numai pentru

scopul pentru carea fost inițial recunoscut. Dacă se estimează că o parte sau toate cheltuielile legate de un provizion vor fi rambursate de către o terță parte, rambursarea trebuie recunoscută numai în momentul în care este sigur că va fi primită. În cazul în care pentru stingerea unei obligații nu mai este probabilă o ieșire de resurse, atunci provizionul trebuie să fie anulat. [1]

Constituirea provizioanelor se contabilizează ca majorare simultană a valorii activelor imobilizate, costurilor/cheltuielilor curente și a provizioanelor pe termen lung sau cele curente. Recuperarea pierderilor pe seama provizioanelor se contabilizează ca diminuare a provizioanelor și a stocurilor, dar ca majorare a datoriilor comerciale, salariale, față de buget etc.

Exemplul 1. *Determinarea mărimii provizionului constituit și contabilizării acestuia:* în anul 2020 o entitate a vândut microunde cu termen de garanție de 12 luni. Dacă la toate microundele vândute s-ar găsi defecte minore, costurile de reparație ar constitui 100 000 lei, iar dacă s-ar depista defecte majore atunci ar fi 500 000 lei. Previțiunile entității arată că în anul următor 90% din mărfurile vândute nu vor avea defecte, 5% vor avea defecte minore, iar 5% - defecte majore. Conform datelor de mai sus, în anul 2020 entitatea o să formeze un provizion pentru a acoperi costurile de reparație pe perioada de garanție în sumă de 30 000 lei $[(90\% \times 0) + (5\% \times 100000) + (5\% \times 500000)]$ care se va înregistra ca majorare simultană a cheltuielilor și a provizioanelor curente. *Ca urmare vom contabiliza provizioanele în felul următor: Dt 712 „Cheltuieli de distribuire” și Ct 538 „Provizioane aferente cheltuielilor și plăților preliminare”*

În cazul în care provizioanele constituite nu sunt utilizate în termenele stabilite de politicile contabile sau în cazul în care pentru stingerea unei obligații nu mai este probabilă o ieșire de resurse purtătoare de beneficii economice, provizionul se anulează prin majorare a **veniturilor curente**.

Exemplul 2. *Contabilitatea decontării provizionului neutilizat conform destinației prevăzute:* Soldul provizionului privind plata recompenselor pentru rezultatele activității anuale la 31 decembrie 2020 constituie 12400 lei. În conformitate cu prevederile contractului colectiv de muncă și cu politicile contabile, începând cu 01.01.2021 entitatea nu va mai constitui provizion privind plata recompenselor. În baza datelor din exemplu, entitatea va deconta soldul provizionului neutilizat la 31.12.2020 în sumă de 12400 lei - ca diminuare a datoriilor și majorare a veniturilor curente. *Această operațiune economică se contabilizează în felul următor: Dt 538 „Provizioane aferente cheltuielilor și plăților preliminare” – 12 400 lei și Ct 612 „Alte venituri operaționale” – 12 400 lei.*

Informațiile aferente provizioanelor trebuie reflectate în situațiile financiare la finele perioadei de gestiune. În acest scop, considerăm că este rezonabil de a aplica prevederea IAS 37 „Provizioane, datorii contingente și active contingente”, pentru că potrivit acestui standard, pentru fiecare clasă de provizioane, entitatea trebuie să prezinte: **valoarea contabilă la începutul și la sfârșitul perioadei; provizioanele suplimentare constituite în cursul perioadei, inclusiv majorările celor existente; sumele utilizate (adică cheltuieli suportate și deduse din provizioane) în cursul perioadei.**

În Republica Moldova entitățile care țin contabilitatea conform SNC, efectuează raportarea provizioanelor în Bilanț, pe un compartiment separat **F „Provizioane”, divizat în rânduri conform conținutului provizioanelor fără să existe la bază și termenul de utilizare [7].**

Constituirea și utilizarea provizioanelor pentru angajați. Există mai multe metode pentru plata, constituirea și utilizarea provizioanelor pentru concediile de odihnă care se formează pentru anumite cazuri, cum ar fi: recompensele personalului pentru rezultatele activității anuale; pensii și obligații asemănătoare; plata concediilor de odihnă [8]. Constituirea oricărui provizion, inclusiv pentru plata concediilor, poate fi argumentat din punct de vedere economic, dacă el are menirea de a acoperi cheltuielile condiționate de producerea unui fapt economic viitor – în cazul dat, **plecarea angajaților în concediul de odihnă și calcularea indemnizațiilor aferente.** Astfel, sumele provizioanelor constituite vor fi reflectate în creditul contului 538 în contrapartidă cu conturile de cheltuieli/costuri, în care se reflectă calculul salariului pentru categoria de salariați cărora li se calculează provizionul:

Tabelul 3. Înregistrări contabile aferente provizionului pentru plata concediului

Constituirea provizionului		
Dt 811/ Dt 812	Ct 538	La suma provizioanelor pentru plata concediilor constituite pentru muncitorii care participă în mod direct la fabricarea produselor, prestarea serviciilor, executarea lucrărilor în activitatea de bază/cei care prestează munca în activitățile auxiliare.
Dt 821	Ct 538	La suma provizioanelor pentru plata concediilor constituite pentru personalul tehnic și de ingineri (șeful secției, reglari, tehnologi, mecanici, inginer etc.) al secției.
Dt 121,123, 712,713,714	Ct 538	În funcție de destinația muncii prestate de către lucrători
Utilizarea provizionului		
Dt 538	Ct 531 Ct 533.1/ Ct 533.2 Ct 541	- La suma salariului pentru concediul de odihnă - La suma Contribuției de asigurări sociale aferente salariului pentru concediul de odihnă - La suma primelor de asistență medicală, în cazul când plata și calculul indemnizațiilor pentru concediu au loc în aceeași lună. - La suma primelor de asistență medicală, în cazul când plata și calculul indemnizațiilor pentru concediu au loc în luni diferite.

Sursă: Elaborat de autor.

Concluzii. În concluzii, putem afirma că provizioanele reprezintă suma pe care entitatea urmează să o plătească, în mod normal, la data bilanțului pentru stingerea obligației. Necesitatea determinării exacte a sumei provizioanelor reprezintă un obiectiv major al companiilor, așa cum informația aferentă acestora va fi reflectată în situațiile financiare pentru utilizatorii interni și externi. Astfel menționăm că provizioanele trebuie constituite doar în cazurile în care entitatea are anumite obligații legale sau implicite, care rezultă din prevederile legislației sau din practicile anterioare. Provizioanele, bineînțeles că se formează pentru diferite scopuri, dar mărimea acestora nu trebuie să depășească suma costurilor necesare stingerii obligației aferente.

Astăzi, majoritatea entităților din RM nu formează provizioane, ceea ce conduce la nerespectarea principiilor fundamentale ale contabilității în general și anume principiul prudenței în particular și astfel nu are loc comparabilitatea informațiilor la nivel internațional. Consider, că ar fi bine dacă entitățile ar forma provizioane pentru acoperirea pierderilor eventuale, care pot fi înregistrate în perioadele de gestiune următoare. Aceasta fiind determinat și de evidențierea separată a provizionului în cadrul compartimentului F al Bilanțului, destinat doar informației pentru provizioane.

SURSE BIBLIOGRAFICE:

1. Dorel Mateș și Dumitru Colteș ” CONTABILITATE FINANCIARĂ ” ,Timișoara 2003, pag.27
2. Frecăuțean A, Malai A, Balan I, ” CONTABILITATE FINANCIARĂ ” ,Chișinău 2007 [paragraful 17.4 , pag.306]
3. IAS 37 „Provizioane, datorii contingente și active contingente” [1, paragraful 84-85].
4. Legea contabilității și raportării financiare Nr. 287 din 15.12.2017,
<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=373601>
5. Ordinul Ministerului de Finanțe privind modificarea și completarea Standardelor naționale de contabilitate.
<http://mf.gov.md/ro/content/modific%C4%83rile-%C8%99i-complet%C4%83rile-la-standardele-na%C8%9Bionale-de-contabilitate>
6. Planul General de Conturi Contabile aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 100 din 28 iunie 2019
7. SNC Prezentarea Situațiilor Financiare ,[pag.7]
file:///C:/Users/User/Downloads/prezentarea_situaiilor_financiare.pdf
8. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 118 din 06.08.2013. SNC „Capital propriu și datorii” [9,p.132] mf.gov.md

**Coordonator științific: LAZARI LILIANA, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice a Moldovei,
Republica Moldova, Chișinău, str.Bănulescu-Bodoni 61,
e-mail: liliana.lazari@ase.md**